

ДОБРУДЖА

ОРГАНЪ НА СЪЮЗА НА ПРОСВЪТНО БЛАГОТВОРИТЕЛНИТЕ ДРУЖЕСТВА «ДОБРУДЖА» ВЪ БЪЛГАРИЯ

Адрес: в-къ „Добруджа“ ул. „Клементина“ № 13
 Година на абонамент: За членове 60 лв За нечленове 100 лв
 Обявление по споразумение Брой 2 лв
 Редакт.: П. Господиновъ

Честита нова 1929 година!

Изпълнителният комитет при Върховния добруджански съюзен съвет честити на всички добруджанци по свѣта новата 1929 година, пожелава да я прекаратъ щастливо и да видятъ реализирани презъ нея своитѣ идеали.

ПОЗИВЪ

къмъ всички добруджанци въ България

Драги добруджанци,

Всички вече сте известни за голѣмото и хубаво дѣло на тазгодишния XII-и конгресъ на Съюза ни въ Шуменъ. По общи признания, никога досега организираната добруджанска емиграция не е изнасяла по-дѣлово и по-ентузиазирано свѣта и на родината си кауза.

Идейнитѣ позиции на движението намериха въ конгреса едно блѣсково гълкуване въ единодушно гласуваната резолюция по политиката и тактиката на съюза.

За всички делегати и гости на конгреса стана като блѣлъ денъ ясно, че първото условие за успѣха на нашето дѣло е да имаме едно общо знаме — една обща задача и еднакви пжтица за постигането ѝ.

Целитѣ и задачитѣ на Съюза трѣбва да бъдатъ такива, што да обединятъ и сплотятъ усилията на всички добруджанци, безъ разлика на политически убеждения. Само това, което ни обединява — а не и онова, което ни разделява, може да бъде лозунгъ на наше то движение.

Независима Добруджа въ състава Балканската федеративна република е единъ партийно-политически лозунгъ, който може да сгрѣва добруджанцитѣ отъ дадено, известно политическо направление, но — поставенъ като знаме на Съюза — този лозунгъ ще отблъсне отъ Съюза всички, които не го сподѣлятъ.

Политически и разединяващъ е този лозунгъ, защото съдържа конкретно указание за държавната форма и организация на бъдещата свобода на Добруджа, а въ това отношение нѣма единство въ мненията и желанията.

Свободна, но не зависима, а присъединена къмъ България — ето другъ политически лозунгъ, който съ еднакво право други ще искатъ да се востава за съюзно знаме.

И още много други подобни политически лозунги сж възможни, наспоредъ политическата принадлежност на отделни групи добруджанци.

Явно е, прочее, че нашиягъ Съюзъ не може и не бива да си поставя задачи и да издига лозунги, които не сж общи, а групово-политически. И който се домогва къмъ това — резеднява, спѣва и арди на дѣлото на Добруджа.

Ето затова XII-ият редовенъ конгресъ въ гълкуване на утава ясно и категорично реши:

„Напълно отхвърля опититѣ на известни лица да откъснатъ Съюза отъ сегашнитѣ му уставни задачи, сплотяващи и обединяващи всички добруджанци и да му наложатъ задачитѣ и лозунгитѣ на едно политическо течение, което за своитѣ обществени и свѣтовни експеранти, търси адепти срѣдъ емиграцията, спекулирайки съ нейното чувство на оправдано недоволство.“

„Съюзътъ и занаяреть ще подпомага дѣлото за стопанското, културно и политическо равенство и самоопредѣление на добруджанския народъ, безъ да се счита въ правото да предопредѣля формитѣ и организацията на неговата свобода: съветска, федеративна републиканска или монархическа — това е право на суверенния народъ — и никой не може, додето е членъ на Съюза (за партийно политически цели

и съ очевидна вреда за единството на емиграцията) да поставя такива преждевременни и разединяващи лозунги и задачи на движението.“

По-мъдро и по-полезно решение отъ това не можеше да се гласува, защото всички добруджанци отъ всички направления ще сж съгласни въ това, което е общо — да подпомогнатъ дѣлата за стопанското, културно и политическо равенство и самоопредѣление на добрудж. народъ, а формитѣ и организацията на това дѣло ще определят самият народъ и нѣма защо да парализираме силитѣ си въ спорете по това, което не е наше право. Който прави това — очевидно служи на друга кауза, подъ прикритието на добруджанската и е врагъ на Добруджа, защото жертвува единството на организацията за партийно-политически си лозунги.

Пжтица, срѣдства и методи. Поставената задача, очевидно, трѣбва да се следва и реализира до надерни пжтица и методи. И въ това отношение мненията могатъ да се раздѣлятъ, на споредъ политическитѣ схващания.

Въорженитѣ стѣлковения, четничеството и терористическитѣ актове и накрай — войната се сочатъ отъ мнозина за мѣрдово и решающе срѣдство въ националъ освободителнитѣ движения. Можемъ ли ние да впишемъ на знамето си тоя пжтъ — пжтъ на войната и въорженитѣ акции?

Масово повдигане и възстанне на поробенитѣ народи въ съюзъ съ всички угнетени и онеправдани въ свѣта за събаране империализма на победителитѣ — ето пжтъ и метода, който се препоръчва отъ други, за да се дойде до известната цел — независима Добруджа въ състава на Балканската федеративна република.

Война или социална революция, все едно, ние не можемъ, очевидно, да посочимъ като срѣдство и методъ за постижение на задачитѣ си.

Не можемъ, защото не е нашиягъ Съюзъ, който е повиканъ да решава добруджанската проблема. Тя ще се решава върху плоскостта на международната политика и по методитѣ на тая политика.

Както и да се решава, обаче: чрезъ една нова война или чрезъ свѣтовна революция на поробенитѣ, въ съюзъ съ всички онеправдани и угнетени, по рецептата на Москва, или по пжтъ на мира, арбитража и международния натискъ — едно при всички условия е необходимо: добруджанскитѣ въпросъ да бжде измененъ, осветленъ и документиранъ предъ всички фактори въ неговата пълнота, като въ сждното време се използватъ *всички днешни възможности, за да се облекчи и подсѣбри положението* на поробеното население въ Добруджа.

Днешнитѣ възможности конгресътъ намира: 1. Въ лицето на всички институти, организации и обществени сили, които стоятъ на почвата на ревизията на мирнитѣ договори и защитата правата на малцинствата. 2. Въ лицето на самото население въ Добруджа, което, приканва да престане да се поддава на коруптиращото влияние и натиска на ромънскитѣ официални и официозни власти и да се организира масово, въ защита на своитѣ

национални, културни и пр. интереси; 3. Въ лицето на другитѣ емигрантски организации, за упражняване общъ натискъ въ полза на поробенитѣ и 4. Въ лицето и на българското правителство, което има правото и длъжността да се застъпва за българското население въ Добруджа по силата на международния пактъ за малцинствата.

Да се изнася, осветлява и документира добруджанската проблема, въ нейната смъшност и пълнота предъ цѣлия свѣтъ и предъ всички фактори и да интервенира предъ всички у насъ и въ чужбина въ полза на поробеното население — ето тия сж срѣдствата и методитѣ за действие на единъ съюзъ като нашия.

Така конгресътъ очерта и изясни уставнитѣ задачи и срѣдства на културно-просвѣтния съюзъ на д-вата „Добруджа“. Така очертани, тѣ иматъ преимущество да бъдатъ легални, следователно, допустими, възможни и постижими, а което е най-важно — да сплотяватъ, а не да разединяватъ емиграцията, защото съставляватъ една минимална програма, обща и нужна за всички постановки на въпроса.

Ето въ това е голѣмината и значението на XII конгресъ въ Шуменъ, решенията на който, взети единодушно, изобличаватъ всички чужди домогвания и внасятъ яснота и точностъ въ съюзната идеология.

Санкциитѣ. И понеже, въпрѣки всички предупреждения и решения известни хора въ нашитѣ срѣди продължаваха да издаватъ вестници съ противоположни и политически задачи и пжтица като систематично сѣхва дезорганизация, клевета и лъжа, а напоследъкъ вече открито издѣлваха и съ позивъ за образуване на „Съюзъ за срѣдитѣ на Добруджа“ задачи и срѣдства — конгресътъ единодушно изключи поставилитѣ се самъ вънъ отъ редоветѣ на Съюза нѣколцина души, явни и несъзнателни агенти на една политическа пропаганда, която е избрала емиграцията, не само у насъ, за обектъ на своитѣ свѣтовно-революционни експерименти.

Единодушитето и ентузиазъта на всички решения на конгреса смутиха и озлобиха шепата раздорници и чужди прислужници.

Съ срѣдствата на известната пропаганда трѣхнитѣ лични вестници хвърлятъ калъ по всички посоки, съ целъ да охулятъ славния XII конгресъ и неговитѣ мъдри решения.

Драги добруджанци!

Сплотете се масово и здраво въ Съюза на д-вата „Добруджа“. Само подъ амането на съюза се върши вѣрна и права служба на поробената родина. Не забравяйте, че и най скромната задача, която можемъ да си поставимъ като Съюзъ, е сто пжти до голѣма отъ нашитѣ слаби сили и малки срѣдства, за да не позволимъ никому да ни цепи и парализира за целитѣ на една чужда кауза. Всички подъ знамето на Съюза въ вѣрна служба на Родината!

Да живѣе Добруджа!
 Да живѣе единството!

ИК при ВДСС

Председателъ: Хар. Стефановъ.
 Ан. Стояновъ.
 Подпредседатели: П. Пъдчевъ.
 Секр. касиеръ: П. Господиновъ.
 С. Малешковъ.
 Членове: Ан. Костовъ.
 Ас. Господиновъ.

Въ единодушитето и единодействието е силата и залогътъ за успѣха на дѣлото.

Раздорницитѣ и клеветницитѣ сж гробопателитѣ на нашето евето дѣло.

Насѣсквания

Органътъ на падналата Либерална партия, в. „Винторулъ“, пише:

„Въ деня на изборитѣ за камарата, колони отъ българи, пияни отъ шовинистическа радостъ, влазаха въ четиритѣ страни на Силистра и се отправиха къмъ дветѣ избирателни секции. Една отъ тия колони носѣше качело ромънско знаме, надъ което бѣ правѣзанъ единъ български царвулъ и единъ прѣстолъ — изборния знакъ на управляващата днешъ партия. Колоната се движеше въ кракъ подъ звуцитѣ на българската музика. Това жѣ е ромънското знаме, охлпано толкова пжти въ кръвта на ромънскитѣ войници и носено съ такъвъ устремъ при звуцитѣ на хубавитѣ наши военни музички при Драгославе, Мареши и Ойтузъ? Накрай статията свършеа съ следното обръщение къмъ колониститѣ: „При това безъ злобие, което жестоко обиджа нашето национално чувство, вие, ромъни, колонизатори въ Дуросторъ, да не забравяте вашата роля въ тия мѣста. Обединитѣ, нека бждемъ мирни, да зачитаме законитѣ и да търпимъ докато додетъ по добри дни. Да страдаме, както сж страдали нашитѣ братя въ Македония. Да се жертвуваме, както сж се жертвували и тѣ.“

Б. Р. Кенва е тази роля? Да избиватъ българитѣ и да очистятъ Добрудже отъ тѣхъ, нали?

Българитѣ и положението въ Южна Добруджа

Подъ това заглавие „Универсулъ“ (24. XII) публикува една статия отъ Р. Сейшану, въ която, говорейки за делегацията на бѣл врската земеделска партия, пише: „Отъ къде такава лебезностъ и тивкава благодарностъ отстрана на нашитѣ южни съседи спрямо едно ромънско правителство? Обяснението гамираме въ следния фактъ: въ своята опозиционна борба, ромънската националъ-царенскитѣ партия, не зачитайки върховнитѣ държавни интереси въ Добруджа, подпомагаше коевено и дори прѣво българската добруджанска кампания противъ Римъния.“ За да докаже това, авторитѣ приважва цитати отъ брошуритѣ: „Трагедията въ Старо-село“, „Българскитѣ малцинства въ Добруджа“ и др., където сж цитирани изявления на г. г. Манну, Ангелеску и др., както за административнитѣ произволы, тѣй и за несправедливостта на закона за земитѣ. Но ако тия декларации — казва се въ статията, правени въ време на опозиция, могатъ да иматъ единственото извинение, че сж предизвикани отъ партийно ожесточение, изключително значението добиватъ декларациитѣ, направени при идването на власт на новото правителство, тѣй като става дума за известна задължения, поети отъ единъ членъ на настоящия кабинетъ за изменението на цѣлия аграренъ режимъ въ Нова Добруджа въ полза на българитѣ.“

За прѣвъ пжтъ отъ десетъ години!

Една телеграма отъ Букурещъ съобщава:

„Главниятъ секретаръ на унгарската партия г. Шандорнъ Жозефъ заяви въ Сената отъ името на унгарската партия, че за прѣвъ пжтъ отъ десетъ години насамъ изборитѣ сж били свободни. Той заяви, че малцинствата сж доволни и че тѣй счита за свой дългъ да заяви предъ свѣта и предъ Бога че изборитѣ сж станали при пълна свобода.“

Щомъ отъ десетъ години насамъ за прѣвъ пжтъ се произвеждатъ избори при пълна свобода въ Ромъния, всѣки може да си представи какъвъ е билъ режимътъ презъ тия десетъ години при Братиянвци за поробенитѣ малцинства.

Въпросът за земята в Южна Добруджа

Пред една многобройна аудитория в София на 14 декември, г-н д-р Ив. С. Пенаков проче реферат на тема „Законът за земята в Южна Добруджа“ резюме от който следва:

Няма въпрос, който тъй дълбоко да засяга цялото население на Южна Добруджа, както тоя за земята и за съдбата, която настъпването на новия режим готви на съществуващото досега законодателство за провърката на селската собственост. Всички признават, че безправията в областта и повечето отг насилитя, които се вършат там надъ населението, имат в основата си стремлението да се отнеме земята на местното население.

Една от първите мърки на новото ромънско правителство, завзело властта в името на ромънската демокрация и за да въведе ред и законност в страната бѣ да преустанови прилагането на закона за земята в Южна Добруджа и да оповести неговото скорошно изменение.

Първите мърки, обаче, в полза на местното население, било относно земята, било за туряне край на другите неправди, които се вършеха масово в Южна Добруджа — ангари, насилитя, тобоища, огнемане къщитѣ, земята, храната на населението и др. — направиха, щото известни ромънски срѣди да изкажат своето незадоволство, да критикуват послѣжките на правителството и да заявяват, че досегашният режим в Южна Добруджа трѣбва да се запази непожтнат.

При такова положение, основателно е да се зададе въпросът — ще бѣде ли ново ромънско правителство в състояние да остане последователно на дадените обещания да въведи ред и законност в Южна Добруджа, да премахне провърката, т. е. конфискацията за земята и да повърне досега отнето, и даже, в случай, че то изпълни своя дълг, ще бѣде ли това дѣло крайно и не ще ли едно бѣдеще правителство отново да възстанови старото положение?

Отговорът на тия въпроси интересуват както населението в Добруджа така и цялата добруджанска емиграция, — защото тѣ сж съждоносни за всички. Целта на днешната сказка е да се намери отговорът на тоя въпрос.

За да знаем дали несправедливото законодателство за земята в Южна Добруджа ще бѣде или не виновна отмилено, естествено е да погърсим да видим дали другде, освен в Южна Добруджа, съществува подобно законодателство и ако е съществувало, то каква е била неговата съдба.

Подобно законодателство другде в Европа няма. Държавитѣ, които в 1913 г., когато Южна Добруджа бѣ откъсната от България, си присъединяваха турски земи — Сърбия, Гърция и България, защото там напълно правособствеността на населението върху земята. В европейска Турция, която се разпределя между три г балкански държави, безспорно, съществува турското право на собственост, споредъ което полскитѣ земи се дѣлят между другото и на земи мюлк и земи мирие. При все това, държавитѣ наследници считаха, че в 1913 г. различие между земята мюлк и мирие е почти само поимено и че то не им дава право да лишават населението от някаква част от неговитѣ ниви, за да му признаят надъ тѣх правото на пълна собственост.

Че тоя начин на действие бѣше правилен, може да се сжди и от обстоятелството, че самата турска държава, при гласуването на своя новъ граждански закон в 1926 г., напълно заличи всѣко различие между земята мюлк и мирие, като приравни поземлената собственост в Турция къмъ европейската пълна собственост, безъ държавата едновременно да приема, подъ каквато и да било форма нѣщо отг притегателитѣ на земи мирие, та да ги признае за пълни собственици.

Законодателство за земята, подобно на онова отг Южна Добруджа, има само в северна Добруджа, въведено отг Ромъния в 1880 и 1882 години. Тамъ селската собственост бѣ подложена на провърка и на едно частично изземване. Обаче тогава тази провърка мина по-леко болезнено, защото стойността на земята бѣше нищожна, земи имаще свободни и в България и в Турция, че дори и в самата Добруджа ромънската държава

не правеше поне на първо време, толкова строга разлика, а оземляваше и местнитѣ жители българи, татари и турци, следъ като чрезъ провърката бѣше имъ отнета земята. И все пакъ извършеното относно земята в Северна Добруджа, при все, че отг тогава има вече половин столѣтие, още не е окончателно приключено и неправдата не е окончателно забравена.

Други случки в Европа не ни сж известни. Има, обаче, в Северна Африка единъ случай, който твърде много напомня законодателството относно земята в Добруджа — това е френското законодателство в Алжир до 1863 г. Франция завзема Алжир отг Турция и намира тамъ въ сила турскитѣ закони относно собствеността. Населението се занимава предимно съ скотовѣдство и собствеността е твърде забъркана. Военнитѣ окупационни власти, за да турят редъ въ поземелната собственост и за да набавят земи за колонизацията съ французи, подлагат селската собственост на провърка. Тѣ намират, че съществува едно различие между собствеността мюлк (или „мелк“, както се наричала в Алжир) и владението мирие (или „арх“, споредъ местното наименование), като при мирното държавата има правото на голата собственост. Нередовнитѣ документи бивали отхвърляни, а земята присвоена отг държавата. Провърката, вършена, обаче, в Алжир, не е била свързана съ толкова сложни и строги формалности и властта е била по-малко алчна. Подденитѣ следъ срока заявления се вземали подъ внимание, стига земята да не е била вече предадена другиму. Даже и в тоя случай държавата давала на собственика друга земя в най-близката мѣтност. Даже на ония, които не сж имали документи, или актоветѣ имъ сж били нередовни, държавата все пакъ имъ признавала земята срещу известно заплащане. За всѣки случай, даже и при отсъствието на всѣкакви документи, държавата признавала за собственост онова, което селянинътъ е обработвал в годината на провърката и презъ предшестващата година. Провърката в най-лошитѣ случаи е отнета общо около 18% отг земята, което е едно достатъчно указание, че тѣ е извършвана тогава, преди близо единъ векъ, при по-човѣчни условия.

Все пакъ в Алжир и в Франция това законодателство върху земята било наречено „ограбване“ — сполация — и подъ натиска на общественото мнение, то е премахнато в 1863 г. Императоръ Наполеонъ III следъ едно посещение в Алжир, настоява, че неправдата трѣбва да се премахне. Едно негово писмо до алжирския управител, считано отг всички за единъ знаменитъ документъ, признава правото на населението надъ всичкитѣ земи, върху които то има право на ползуване на каквото и да било основание. Малко по-късно Сенатътъ-Консулта отг 1863 г. дава законна сила на императорското искане и в Алжир ограбването земята на населението, вършено въ по-малкъ размѣръ, откогато става това днеш в Южна Добруджа, вършено съ по-големо основание, вършено надъ единъ полустабилен, полукултуренъ азиатски народъ, е било премахнато, осъдено отг всички. Възможно ли е тогава да остане в сила неправдата в Южна Добруджа?

Всички, които сж се занимавали да прочуатъ законодателството за земята в Южна Добруджа, било тѣ българи, било ромъни, било чужденци, осъдили сж го, и сж считали че тоя не може да се запази по-нататкъ, безъ да опозори винаги държавата, която остава да съществува подобенъ законъ.

Вѣрно е че закона е гласуванъ отг ромънския парламентъ в 1914 год., в 1922 и в 1924 година. Но и три г гласування сж станали подъ натиска на единъ човѣкъ, днеш покойникъ, Ал. Константнеску, за който не е имало никога две мнения в ромънския печатъ, че е билъ единъ реакционеръ и единъ безогледенъ политиканъ. Въ замѣна още в 1914 г. при първото вънесие на закона както в 1921, и в 1922 г. той е билъ най-остро критикуванъ отг хора съ по-големи морална тежестъ и съ по-големи компетентностъ и безпристрастие.

(Следва края)

Хроника

Елка. Дамскиятъ благотворителенъ комитетъ при ИК достави на 31 декември голѣма радостъ на добруджанскитѣ деца в София чрезъ уреждането на една великолепа елка. По случая тоя бѣше разпратилъ до всички деца следната похана: Мили добруджански деца! Елате всички, заедно съ ващитѣ добри родители, на 31 декември, 6 часа вечерта, къ салона на „Красноселското кино“ да посрещнемъ новита 1929 година, подъ скромното елхово дърво, което се урежда за ваша радостъ, като се помолимъ на добрия и благъ Христосъ да ни помогне до година да я посрещнемъ съ по-малко скръбъ, болри и весели.

На 21 декември се помина в София Асенъ Н. Пѣчевъ, 29 годишенъ, роденъ в Силистра, братъ на Пѣчо Пѣчевъ, членъ на ИК. Всички добруджанци, които познаваха покойника, запазватъ въ душиитѣ си най-сѣкѣ споменъ за него. ИК и редакцията изказватъ своитѣ съболезнования къмъ опечаленитѣ му близки. Вѣчна му память.

Добруджанско музикално общество в София. Известнитѣ музикални дейци П. Боджичевъ и Ал. Николовъ, видни добруджанци, сж взели инициатива за създаването на Добруджанско музикално общество.

Обществото ще има за задача да дава музикална култура на своитѣ членове добруджанци и да стане разпространителъ и разсадникъ на хубавата добруджанска народна пѣсенъ, обичан и народни игри. Обществото, за да осъществи тѣзи хубави задачи, ще организира голѣмъ смѣсенъ добруджански хоръ, въ който ще участвуватъ предимно добруджанци.

650 цинцарски семейства. На 15 т. м. в Кюстенджа сж били разговарени 650 цинцарски семейства отг Водентъ и Верей. Пристигнали сж съ парахода „Кюстенджа“ отг Солунъ.

Съ специаленъ влакъ веднага тѣ сж били експедирани за Добруджа. Оземляването имъ е предстояще.

Подъ съдъ. Силистренскиятъ окръженъ съдъ е разгледалъ дѣлото, заведено срещу Коста Стоевъ, адвоката Фотининовъ, Г. Стефановъ, Илиа Мутафовъ, Йор. Марицаръ и Кирилъ Димовъ, всички отг Силистра, обвинени като комунисти.

Защитницитѣ на обвиняемитѣ Меласъ, Карагеоргиевъ и Каласъ сж настояли дѣлото да се отложи. Съдътъ е уважилъ молбата имъ.

Къмъ самоизяждане. Колониститѣ македонци отг с. Шабла, Балчишко, недоволни отг нѣкои административни разпореджания, на 5 т. м. сж нанесли побой на местния околийски началникъ, като сж плашили и мировия съдия.

Възнегоето се дължи на Калиакренския префектъ, д-ръ Пѣкурару, който е далъ заповѣдъ до общинитѣ да не приематъ нищо безъ одобрението на местната националн паранистка организация.

Екстерниранъ добруджанецъ. Неотдавна се билъ завърналъ в Добричъ артистътъ Цено Кандовъ. Нѣкога, наедно съ свои приятели отг Добруджа, той ималъ пътуващъ театръ.

Съ промѣната на режима, Кандовъ се надѣвалъ да възобнови своя театръ. Премиерата му била изнесена съ успѣхъ на 14 т. м. Още сжщата вечеръ, обаче, тоя билъ арестуванъ.

Веднага видни граждани отг Добричъ се застъпили за освобождението му. За голѣмо тѣхно учудване, на 16 т. м. Кандовъ билъ екстерниранъ.

Артистътъ Кандовъ е родомъ отг Добричъ. Никога не е билъ чуждъ подданикъ. Служилъ е и в ромънската армия.

Ромънски шашарми. Вестникъ „Винторулъ“, по поводъ убийството на Христо Гика, печата статия, въ която зловли по адресъ на българитѣ по следния начинъ:

„Една решителна борба се подготвя всрѣдъ българитѣ, за да се компрометира колонизацията съ македоно ромъни. Всички тия маневри нѣмаатъ друга целъ, освенъ да миниратъ ромънската държавна властъ в Добруджа“.

Изборитѣ в Ромъния. Споредъ последнитѣ сведения, получени отг Букурещъ, резултатитѣ отг общитѣ законодателни избори сж следнитѣ: правителството получава — 330 мандата, унгарци — 18, либералп — 12, царанисти Лупу — 4, Авереску — Йорга — 4. Между избранитѣ сж правителственитѣ листи фигуриратъ 2 българи отг Добруджа и 1 отг Бесарабия.

Вмѣсто злбодневки

Сеансът на хипнотизиранитъ
Злбодата на деня е конгресътъ в Шуменъ. По мнението на конгресиститѣ, тоя мина тихо и мирно. А споредъ мнението на страхливитѣ, очитѣ на които отгдалече видѣли на конгреса ножове, камии, револвери, били замѣсени полицията, войската, комититѣ и пр.

Нѣколко дни преди конгреса, въ сеанса на едно окултно общество в София билъ извиканъ духътъ на Дочо, за да каже какво ще се случи на конгреса. Дочо се явилъ въ червени панталони, съ страшно извити отг гнѣвъ очи, и грѣмогласно заговорилъ (казватъ, че Върбанъ Петровъ стоялъ надъ него и му суфлиралъ).

„Азъ виждамъ Маринополски отг Русе да тръгва къмъ Шуменъ съ единъ танкъ, взетъ отг армията на Абдулъ Керимъ. Танкътъ е въоръженъ съ всички видове орджия, дѣто има и огроменъ газъ. Отг другия край на Русе виждамъ да пѣзиза на конь х. Ивановъ, заедно съ две батарен отг 42 с. м. орджия, съ които сжщо се отправя за Шуменъ. Отгкъмъ Варна се задава конната артилерия на Ат. Костовъ. На всѣки конъ има по едно планиско орджие. И тоя върви по посока на Шуменъ. Слави Алексиевъ съ единъ английски броненосецъ се мжчи да проникне въ Девненското езеро, но бай Генчо отг Варна повдига дипломатически въпросъ предъ албанския консултъ.“

„Отгкъмъ Кемалиаръ се задава Петъръ Ечевъ съ една торба, пълна съ различни униформи и съ едно знаме, върху което е изрисуваниятъ портретъ на Петъръ Вичевъ задрасканъ на кръстъ съ кагранъ.“

(Дочо въздѣхва и продължава):

„Въ Шуменъ ставатъ трескави приготовления. Полицейскиятъ инспекторъ Ангеловъ е въоръжилъ цялото население съ ятагани и евзалии пушки. Нашитѣ тамъ сж не само обезоръжени, но имъ сж извадени езицитѣ.“

„Крумъ Тополски отг Плъвенъ е помъкналъ всичкитѣ топове, пушки и гранати отг мазолетъ и отг оградитѣ, като е предупредилъ всички черепи отг Долната на смъртта да бждатъ готови въ случай на нужда.“

„Внимавайте! Отг София на 21 тръгва Добри Симеоновъ съ голѣмъ куфаръ. Той сигурно носи взривни вещества.“

„Ето, сега става най-интересното. Съ влакъ в 2 часа на 23 замиватъ червенитѣ шапки. Тоя сж цинцарци студенти. Тѣ бързатъ да сварятъ конреса на нашия младежки съюзъ. Не се безпокойте, азъ изпатихъ Тодоръ Рафалиновъ да хвърли единъ отг тунелитѣ въ въздуха.“

„Въ осемъ часа и 53 м. замиватъ една частъ отг Софийскитѣ делегати. Всички сж въоръжени. Казанджиевъ е помъкналъ боксове, Петъръ Господиновъ — надгроони кръстове, Пѣчо Пѣчевъ е дигналъ всичкитѣ операционни ножове отг болницата. Въ 9 часа и 50 м. отг София тръгва първенцитѣ: Асенъ Господиновъ се въоръжилъ съ картчница, Хараламби Стефановъ домъква Архимедови спектъръ, Панчева и Петрова — новото знаме, а Борисъ Петровъ товари всичкото скрито наше оръжие.“

Тука духътъ на Дочо изчезва, види се уплашенъ отг предстоящото кръвопролитие въ Шуменъ. И сеансътъ сж свърши. Всички присѣстувачи имаха видъ на алкохолици, погълнали голѣма частъ отг своята насжщна храна.

По-нататкъ всичко се знае: думитѣ на Дочо се оправдаха напълно. Неговитѣ идеи и носителитѣ на тия идеи бѣха сразени немилостиво.

И сега, следъ грознитѣ боеве, Филипъ Василевъ ще трѣбва на своя смѣтка да вароса коридоритѣ на Популарната банка, почерпѣли отг пушка на цигаритѣ, а Тодоръ Христовъ ще трѣбва да разпореди за измигането на гилитѣ, т. е. угарнитѣ отг цигаритѣ. Въ гостилицата, дѣто се хранѣха студентитѣ, остана една дупка на тавана, направена отг взторта на Стефанъ Симеоновъ. Танкътъ на Маринополски не можа да свърши работа; защото неприятелтъ се уплаши само отг задушливитѣ газове. Хаджи Ивановъ прибра распанята отг Асенъ Господиновъ елей за смазка на бждещата добруджанска колесница.

Пороенъ джкъдъ взми пролѣтата кръвъ въ разратната фантазия на продажничитѣ.

Днешъ всичко стихва,
Дѣлото напредъ лети...

„Свободна Добруджа“ раздухва
Нови клюки, срамни клевети... Брутъ

Конгресът и новото ромънско правителство

XII-ият редовен конгрес се съпадна със две важни събития.

Това бяха последните издевателства и изстияния на колониистични цинцири надъ мирното българско население в селата Гарванъ и Каджъкой, а скоро следъ това — падането на либералското правителство въ Ромъния и поемане на властта отъ партията на национал-царанистичитѣ.

Съ своя резолюция, печатана въ бр. 74 на в. „Добруджа“, конгресътъ изрично констатира, че „тия изстияния, както и по-рано регистриранитѣ такива, сж проявление на една съзнателно провеждана политика, ръководена отъ шовинистическите организации „Акциуня Ромъняска“ и „Култул Патрией“, при явното покровителство и съдействие на бившето либералско правителство“.

Конгресътъ въ своята резолюция „енергично протестира срещу изключителния режимъ на обезземляне, ангажири, инсценирани процеси, лобии, обезчестявания и масовъ тероръ, които ромънското правителство бѣ осветило въ Добруджа, съ явната целъ да провокира и принуди населението къмъ изселване“. Конгресътъ заяви, че „създаденото по тая насилственъ начинъ положение въ Добруджа, емиграцията счита и обявява за недействително и по право нищожно и апелира къмъ организации, институти и лица въ България, Ромъния и чужбина, които ратуватъ за мивъ по пътя на ревизия на догворитѣ и защитата правата на малцинствата — да интервениратъ предъ официална Ромъния да се тури край на тая изключителенъ и граменъ режимъ“.

Заедно съ това, конгресътъ трѣбваше да определи отношението си и къмъ новото, току-що образувано правителство на Ромъния.

Конгресътъ нѣмаше никакви данни и факти за тая оценка, освенъ декларацията на министритѣ Ману и Михалаке и отъ по-рано — декларацията на национал-царанистичния съборъ въ Алба Юлия.

Знаеше се, че новото правителство изхожда отъ две партии, които въ Ромъния се бориха дълго и упорито срещу либералската олигархия и минаватъ за носители на демократични идеи за управление и власт. Знаеше се също, че тая партия въ своитѣ вестници и декларации не е одобрявала създаденото отъ либералитѣ изключително положение въ Добруджа и е декларирала, че ще измени закона за земитѣ и пр.

При това положение конгресътъ не можеше да направи друго, освенъ да се постави въ очаквателно положение.

И затова конгресътъ въ резолюцията си казва:

„Конгресътъ се осведоми за направенитѣ отъ новото ромънско правителство изявления за готовността му да тури край на изключителното положение въ Добруджа. Като ги оценява по достоинство, конгресътъ се надява, че тия изявления най-скоро ще се последватъ отъ практически административни и за-

конодателни мѣрки, които ще успокоятъ добруджанския народъ, ще го възвѣнатъ къмъ миренъ трудъ, като му обезпечатъ и всички народностни, културни, училищно-церковни, политически и стопански права и свободи“.

Какво друго и повече можеше да каже и да иска единъ конгресъ, който се е събралъ да бжде полезенъ на своитѣ поробени братя, а не да прави безогледно партизанство и большевишка пропаганда?

Можемъ ли ние тука, въ България, да се навърляме срещу едно чуждо правителство, преди още да видимъ какво то ще предприеме, особно когато смятатъ добруджански народъ чака отъ това правителство реформи и подобрение на положението си?

Фактъ е, че цялото население въ Добруджа, 99%, гласуваха за правителството и то не защото е насилно, а по довѣрие и свободно. Явно е — и то открито се заяви — че добруджанскиятъ народъ кредитира новото правителство, въ очакване то да подобри положението въ областта.

Пита се сега. Имаме ли ние иманитѣ отъ Добруджа, морално право да се опълчимъ срещу едно правителство, което — основателно или не, ще видимъ — самитѣ наши братя въ Добруджа още въ първия моментъ и после въ изборитѣ посрещнаха съ довѣрие и надежда?

Нашиятъ конгресъ, съставенъ отъ хора мъдри и трезви, дошли, за да бждатъ полезни съ решението си, а не да провокиратъ и дразнятъ по большевишки — не можеше, освенъ да се постави въ очаквателно положение и да желае, щото декларацията и обещанията на новото правителство да се осъществятъ.

За разлика отъ большевишкитѣ агенти, ние не казваме „ко като ползе, толкова по-добре“. Ние не се страхуваме за нашия идеалъ, ако положението въ Добруджа се подобри отъ новото правителство. Всѣко подобрение насъ ни радва, защото ще знаемъ, че нашитѣ братя по-малко страдатъ.

Така гледаме ние на нѣщата, хората и събитията, безъ предвзетостъ, безъ предубеждение и обективно.

Ние желаемъ новото правителство да даде удовлетворение на легитимнитѣ нужди и искания на нашитѣ братя, пъкъ нека ди нѣма материалъ да пълнимъ вестника си съ известия за цинцарски нападения, убийства, обезчестявания и пр. Не устой ли то на своитѣ декларации, тръгне ли то по пътя на своитѣ предшественици — ние сме на поста си будни, за да го безпощадно заклеимъ предъ цялъ свѣтъ и съ всичката си енергия да отстояваме, както винаги, правата и свободитѣ на нашитѣ поробени братя.

Така действуваме ние, защото имаме предъ видъ интереситѣ на поробения народъ, а не сме се вмѣннали въ движението, за да вършимъ чужда пропаганда, спекулирайки съ настроенята на емиграцията.

Асенъ Господиновъ.

Конгреснитѣ решения и чужбина

Изпълнителниятъ комитетъ е наредилъ да бждатъ преведени и отпечатани на френски езикъ резолюциитѣ на XII редовенъ конгресъ политика по тактиката на добруджанското движение и тая за положението въ Добруджа и новото ромънско правителство.

Тѣй преведени и отпечатани, резолюциитѣ сж връчени на всички посланици и дипломатически представители въ София, на всички (45 на брой) кореспонденти на чужди вестници и е пратена на видни представители на общественото мнение въ Ромъния и странство.

По тая начинъ открито и ясно ние пледираме каузата на Добруджа и добруджанския народъ, като преди всичко запознаваме свѣта съ положението тамъ. Защото — и това трѣбва добре да се разбере отъ всички

добруджанци — както и да се рещаватъ единъ денъ свѣтовнитѣ проблеми — по пътя на въоръженитѣ стълкновения и на революцията, по пътя на мирнитѣ интервенции и международенъ натискъ — оная кауза ще спечели, която най-добре и най-пълно е известна и опозната. На дипломатическата маса ли или на барабандъ — се решава съдбата на Добруджа — решението ще бжде толкова по-правилно и справедливо, колкото по-пълно и по-точно решаващитѣ фактори и народи познаватъ добруджанския въпросъ.

Нуждно е Съюзътъ ни неуморно да продължи пропагандата на нашата добруджанска кауза, за да нѣма човѣкъ въ свѣта, който въ недоумение да се пита: що е това Добруджа и, ако е земя, въ Азия или Африка се тя намира.

Презрете клеветницитѣ

Въ Шуменъ на конгреса се бѣха стекли близо 200 делегати и гости добруджанци отъ всички краища на страната.

Всички бѣха живи свидетели на образцовия и достоенъ въ всѣко отношение конгресъ. Всички видѣха каква дисциплина, съзнание и преданостъ царѣха въ заседанията; какъ венчки се стрѣмѣха спокойно и достойно да внесатъ освѣтление по всички въпроси; какъ никой не бѣ обезпокоенъ отъ никого; какъ всички, които пожелаха, участвуваха въ разискванията; какъ резолюциитѣ бѣха гласувани единодушно и съ акламация; какъ въ края конгресътъ се привърши въ една манифестация на единство, изразено въ единната листа за висшъ съветъ, за която гласуваха всички делегати, съ изключение на деветъ души, а сждо и въ единодушното изключаване на вѣчния раздорникъ П. Вичевъ.

Повече отъ хиляда души делегати и гости до края на конгреса бѣха живи свидетели на това сериозно дѣло, на това пълно единодушие и всички се върнаха по домоветѣ си морално доволни и горди въ съзнанието, че служатъ съ честъ на едно голѣмо дѣло, дѣлото на Добруджа.

Само единъ не е доволенъ отъ конгреса и неговото единодушие. Това е познатиятъ добруджански Херостратъ, който не може да си помисли Добруджа и добруджанското движение безъ своята вманиачена персона; който десетки години е тормозилъ движението съ своитѣ болни амбиции за голѣмство, който винаги е търсилъ движението за лични изгоди; който подобно бързия харгъзинъ — винаги обвинява другитѣ въ своитѣ грѣхове; който винаги, все въ името на Добруджа, се е окумвалъ до нѣкой фондъ и е черпилъ съ двѣгъ ржцѣ; който затова може всѣкога редовно да издава вестници и позиви и да ги прѣска безплатно, за да кади тамъ и да вика осанна на господаря си, вечера на тая отъ площадъ „Царъ Освободителъ“, днесъ на она отъ Виена, когато нашиятъ съюзъ, съ 80 дружески и 5000 члена, не може редовно да издава в. „Добруджа“ поради липса на срѣдства; който живѣе като бей и прави черкви и чешми за поменъ и то следъ като фалира като търговецъ и всѣки три месеци се окумва въ Виена на докладъ при новия си господарь . . .

Само тая злокобенъ човѣкъ е недоволенъ отъ хубавото и блѣсково дѣло на XII-ия редовенъ конгресъ.

Въ умопомрачението и злобата си ето що пише тая жалкъ Херостратъ въ своя вестникъ, брой 42:

— „Като казвамъ конгреса на съюза . . . чувствувамъ угризение на съвестта си и тягостъ на душата си“ (съвестъ и душа у единъ бездушенъ егонстъ!)

— „Това бѣше едно сборище отъ рекрутирани съ насилие и фалшфикаци делегати, декларирани елементи, докарани за да поставятъ начело на съюза лица съ явно прелателски цели“

— „За безумцитѣ и предателитѣ въ движението бѣха нуждани безумци и предатели и тѣ бѣха доведени въ Шуменъ на конгреса — разни шайки, бандити, пладнешки убийци, орджия на „Акциуня романяска“ и „Култул патрией“.

— „Ни едно отъ срѣдствата, съ които можеше да се упражни мораленъ и физический тероръ, не бѣше забравено. На трибуната на конгреса се дефилираше съ припасани парабели, които умишлено се показваха, както и дрѣжки на ками и се издаваха смъртни присжди“.

— „Селскитѣ делегати се привикваха отъ полицията и заплашваха съ убийство, за да гласуватъ резолюциитѣ и всичко, що се налага отгоре. Листата за висшъ съветъ на лѣвницата се конфискува и всичко това ставаше съ бой, заплашване, ржгане въ ребрата на делегатитѣ“.

— „На младежитѣ отъ младежкия съюзъ не бѣше позволено отъ властта да участвуватъ въ общата манифестация“.

— „И всичко това се вършеше и командуваше отъ социалпатриота и фашиста Асенъ Господиновъ“.

И хиляди още гадости, клевети и оскръблени се ниягатъ въ вестника на новия Херостратъ, изкривенъ отъ злоба и помрачение срещу всичко и всички, които участвуваха въ най-достоиния и силния конгресъ, що до днесъ емиграцията е имала.

Ние цитираме горнитѣ пасажитѣ отъ вестника на известния раздорникъ, за да прочетатъ всички делегати и гости на конгреса, колко ниако е падналъ въ калъта на лъжата и клеветата човѣкъ, който претендира да води емиграцията къмъ единъ идеалъ, какъвто е Добруджанскиятъ.

Да се разберемъ завинаги

Дванадесетиятъ редовенъ конгресъ на добруджанската емиграция каза ясно и решително своята дума относително тая наречения „Добруджански младежки съюзъ“.

За цялокупната добруджанска емиграция тая „съюзъ“ не съществува; въ последния си конгресъ тя изключи изъ сеонитѣ редове неговитѣ водители завинаги.

Но, въпрѣки това, ние виждаме, че тия самозванци не слагатъ дрѣвената си стрѣла.

Предъ насъ е резолюцията по задачитѣ и тактиката на Д. М. С. (бр. 23—24 на „Добр. знаме“). Резолюция по *„Задачитѣ и тактиката“*! Кой ви дава право да поставяте задачи и тактика на вашия Д. М. С. и могатъ ли тѣ да бждатъ други, освенъ сния на общия съюзъ? XII редовенъ конгресъ на добруджанската емиграция каза своята дума въ това отношение: че младежитѣ, организирани въ своитѣ младежки групи и обединени въ съюзъ: тѣ секретарятъ при ИК само помагатъ дейността въ най-широкъ смисълъ на своитѣ по-възрастни братя, а *„внѣшния случай тѣ не могатъ да чертаятъ тактиката и задачитѣ на емиграцията“*.

Следъ като въ всички точки на резолюцията се говори и се възстава противъ свѣтовния (!), балкачкия (!) и ромънския „империализмъ“, следъ като се заклеиватъ „империалистическитѣ“ догвори, „империалистическия“ гнетъ, накрай се посочва спасителниятъ изходъ въ *„Балканската федерация“*!

Нѣколко десетки души самозванци, отъ името на непризнатъ нѣкакъвъ младежки добруджански съюзъ, издагватъ знамето на Балканска федерация!

И смѣшно, и глупаво.

Цѣлата резолюция е изтъкана чисто по маниера на Вичевъ и е прегърнана напълно лозунгитѣ, които и той проповѣдва въ своята разколническа политика. Тая резолюция иде за лишенъ пътъ да подчертае, че в. „Св. Добруджа“ и „Добр. знаме“ плуватъ въ една вода и че изключаванията въ конгреса станаха съ пълно основание.

Но ние недоумяваме за друго. Въ сждия брой на „Д. з.“ се признава, че конгресътъ имѣ билъ разтуренъ отъ полицията. За това тѣ и протестираха съ телеграмми и пр. Въпрѣки всичко, обаче, ние виждаме да бѣлъ свѣтъ тая резолюция, ние виждаме избранъ централенъ комитетъ и т. н. Кога се избра тая комитетъ и кой прие тая резолюция, когато конгресътъ имѣ, — по тѣхни признания — не се е състоялъ?

Очевидно, тая резолюция е била отнапредъ нагласена въ София, а, може би, и другаде . . .

Младежи добруджанци! Вие виждате пакостния пътъ, по който искатъ ви водятъ отъ никого непризнати „младежи“. Вие виждате, че домогванията и дѣлата на тия себелюбци не бѣха одобрени отъ вашитѣ по-възрастни братя, а, напротивъ, тѣ бѣха परिциани отъ тѣхъ и изключени завинаги отъ редоветѣ на добруджанската емиграция. Вие виждате ясно, че тѣ изпадатъ до умопомрачение, чувствувайки, че губятъ почва подъ краката си.

При това положение, какъвъ е дългътъ на съзнателната добруджанска младежь? Да се противопоставя на стремежитѣ на разнитѣ самозванци, да परिра тѣхнитѣ домогвания, да връща тѣхното „добруджанско“ (но въ сждностъ „московско“) знаме.

Организирайте се въ младежки групи, дайте своя младежки жаръ и ентузиазмъ на мѣстнитѣ дружества — на своитѣ по-възрастни братя, — влѣйте своитѣ усилия къмъ общитѣ такива, на цялокупната добруджанска емиграция, — и вие ще сте изпълнили вече наполовина своя дългъ!

Ник. Панчевъ

Всички, които сж били въ конгреса, не могатъ да не се погнусятъ отъ тия клевети върху нашето скъпо дѣло и неговитѣ скромни деятели.

Делегати и гости на конгреса! Разкажете на всички добруджанци това, което бѣше въ конгреса, прочетете имъ и това, което пише злополучния и умопомраченъ „докторъ“ и рещете веднѣжъ завинаги да не хващате въ ржцѣтъ си тая гаденъ вестникъ, който е могълъ да охули и клевети всички васъ, а заедно съ васъ и нашата скъпа Добруджа, защото и най-врълнѣтъ душманинъ не можеше да охули нашия славенъ XII конгресъ, както това прави този жалкъ Херостратъ на Добруджа.